

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01108 Vilnius. Tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614.

Lietuvos Respublikos Seimo
Laikinosios Mažosios Lietuvos draugų grupės
pirmininkui Arvydui Pociui

2023-06-01 Nr. S-131

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS HERBO, KITŲ HERBŲ IR HERALDINIŲ ŽENKLŲ ĮSTATYMO NR. I-130 3 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Etninės kultūros globos taryba teikia pridedamus:

1. Aiškinamąjį raštą dėl Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, 3 lapai;
2. Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo lyginamąjį variantą, 1 lapas;
3. Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, 1 lapas.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS HERBO, KITŲ HERBŲ IR HERALDINIŲ
ŽENKLŲ ĮSTATYMO NR. I-130 3 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo Nr. I-130 3 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino:

1. Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo (toliau – Herbo įstatymas) 3 straipsnio „Herbų, herbinių vėliavų, herbinių ženklų ir herbinių antspaudų kūrimo ir naudojimo principai“ 3 dalyje nurodytas vienintelis heraldikos kūrimo principas – tam tikrų simbolių ir ženklų draudimas („Herbuose, herbinėse vėliavose, herbiniuose ženkluose, herbiniuose antspauduose negali būti simbolių ar kitokių ženklų, kurie yra susiję su tautinės, rasinės, religinės, socialinės ar kitokios nesantaikos ar neapykantos skleidimu, taip pat prieštarauja moralei ar viešajai tvarkai, visuomenės dorovės normoms.“). Tačiau Herbo įstatymu reikėtų nustatyti ne tik šį, bet ir kitus heraldikos kūrimo principus, į kuriuos būtų atsižvelgiama kuriant heraldikos projektus. Ypač svarbu atsižvelgti į tai, kad apskričių, savivaldybių, etnografinių regionų, miestų, miestelių, kaimų herbai ir kiti heraldiniai elementai, visų pirma, yra svarbūs ir turi būti priimtini vietos gyventojams, nes tampa jų regioniniu ar lokaliu simboliais. Herbas yra svarbiausias heraldikos elementas, o pagal Herbo įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje pateiktą apibrėžimą herbas yra tam tikros teritorijos skiriamasis ženklas („Herbas – teisės aktų nustatyta tvarka sukurtas ir patvirtintas valstybės, apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo skiriamasis ženklas, skirtas subjektui, kuriam jis sukurtas, simbolizuoti ir išskirti.“). Taigi herbas turi atspindėti ne tik tam tikros Lietuvos vietovės bendruomenės lūkesčius, bet ir tos vietovės išskirtinumą, istorinį ir kultūrinį paveldą. Šiuo momentu heraldikos kūrimo principai Herbo įstatyme nėra įtvirtinti, todėl šio projekto vienas iš tikslų – šiuos principus įtvirtinti. Heraldinių projektų kūrimo principų turėtų laikytis tiek paraiškas dėl herbų, herbinių vėliavų, herbinių ženklų, herbinių antspaudų kūrimo teikiantys subjektai, tiek Lietuvos heraldikos komisija, nustatydamą taisykles, reglamentuojančias herbų, herbinių vėliavų, herbinių ženklų ir herbinių antspaudų kūrimą, bei svarstydamą atitinkamų subjektų jai pateikiamus heraldinius projektus.

2. Herbo įstatymo 8 straipsnis numato subjektus, kurie turi teisę turėti ir naudoti savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ir kaimo herbus. Atkreiptinas dėmesys, kad Herbo įstatymo 8 straipsnio dalyse nurodyti subjektai tuo pačiu pagal Lietuvos heraldikos komisijos patvirtintas herbų, herbinių vėliavų, herbinių antspaudų ir herbinių ženklų kūrimo taisykles yra herbų kūrimo iniciatoriai, t. y. subjektai, kurie, siekdami pakeisti esamą ar sukurti naują herbą, su prašymu, kaip pareiškėjai, kreipiasi į Lietuvos heraldikos komisiją ir pradeda herbo kūrimo procesą.

Lietuvos Respublikos Seimas 2019-05-30 priėmė Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo Nr. I-130 2, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2139, kuriuo papildė Herbo įstatymo 8 straipsnį nauja 5 dalimi. Joje teigiama, kad etnografinio regiono herbas yra Lietuvos etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos – nematerialusis turtas. Taigi šia nauja Herbo įstatymo 8 straipsnio 5 dalimi Seimas įtvirtino dar vieną subjektą, kuris turi teisę turėti ir naudoti herbą. Visgi priimtos nuostatos paliko teisinį neapibrėžtumą, kurį būtina išspręsti papildant Įstatymo 8 straipsnio 5 dalį. Priešingai nei Herbo įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytas subjektas – savivaldybė, kuris yra Lietuvos Respublikos administracinis vienetas, turintis juridinį statusą ir pilną teisinį

veiksnumą, kurio dėka savivaldybė gali įgyvendinti Herbo įstatyme numatytas teises ir pareigas dėl savivaldybės herbo, Lietuvos etnografinis regionas nėra Lietuvos Respublikos administracinis vienetas, jis neturi juridinio statuso. Todėl praktikoje, kuriant ir/arba keičiant heraldikos projektus, po Herbo įstatymo 8 straipsnio 5 dalies įsigaliojimo kyla teisinis neaiškumas, kas turėtų ir galėtų įgyvendinti Herbo įstatymo 8 straipsnio 5 dalies Lietuvos etnografiniam regionui suteiktas teises. Iki šio Herbo įstatymo pakeitimo įsigaliojimo paraiškas dėl Lietuvos etnografinių regionų heraldikos projektų kūrimo teikė ir (ar) jų kūrimą finansavo atitinkamo etnografinio regiono teritorijoje esančios savivaldybės, tačiau po priimtų pataisų kilo teisinių procesinių problemų aiškinantis su Lietuvos heraldikos komisija, kas gali realizuoti Lietuvos etnografinio regiono teisę turėti, naudoti ir kurti herbą bei būti herbo kūrimo iniciatoriumi - pareiškėju. Įstatymo projekto iniciatorių nuomone, svarbu laikytis iki šiol galiojusios tvarkos ir Herbo įstatyme patikslinti, kad Lietuvos etnografinis regionas teisę į etnografinio regiono herbą įgyvendina per jo teritorijoje veikiančias savivaldybes. Lietuvos etnografinių regionų ribos yra patvirtintos – jas nustato Etninės kultūros globos taryba. Kadangi į etnografinio regiono nustatytas teritorines ribas paprastai patenka įvairios savivaldybės, tuomet jos Lietuvos etnografinio regiono teises galėtų įgyvendinti pasirašiusios tam tikro pobūdžio bendradarbiavimo ar jungtinės veiklos sutartis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrasis šio Įstatymo projekto tikslas – panaikinti Įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje esantį teisinį neapibrėžtumą, nustatant, kokių būdu Lietuvos etnografinis regionas gali įgyvendinti savo teisę į herbą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Atsižvelgdamas į Etninės kultūros globos tarybos siūlymą, Įstatymo projektą inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai .....

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

1. Herbo įstatymo 3 straipsnis nepakankamai reglamentuoja heraldikos kūrimo principus, įvardydamas tik draudimus naudoti simbolius ir ženklus, susijusius su tautinės, rasinės, religinės, socialinės ar kitokios nesantaikos ar neapykantos skleidimu, prieštaraujančius moralei ar viešajai tvarkai, visuomenės dorovės normoms, tačiau šiame straipsnyje nėra nurodyti kiti heraldikos kūrimo principai, į kuriuos būtų būtina atsižvelgti kuriant heraldinius projektus.

2. Herbo įstatymo 8 straipsnis nustato, kad etnografinio regiono herbas yra Lietuvos etnografinio regiono nematerialusis turtas, tačiau neapibrėžia, kaip Lietuvos etnografinis regionas, kuris priešingai nei savivaldybė nėra Lietuvos Respublikos administracinis vienetas, gali įgyvendinti savo teisę į herbą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1. Siūloma įtvirtinti tam tikros Lietuvos teritorijos (apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo) išskirimui skirtų heraldinių projektų kūrimo principus: užtikrinti, kad heraldikos projektų simbolių aktualumas subjektui, kuriam kuriamas heraldinis projektas, būtų pagrįstas istorine medžiaga, o patys simboliai būtų priimtini vietos bendruomenei, kurios nuomonė būtų išreiškiama per jai atstovaujančias visuomenines organizacijas, savivaldos ar valstybės institucijas.

2. Taip pat siūloma nustatyti, kad Lietuvos etnografinis regionas savo teisę į herbą galėtų įgyvendinti per jo teritorijoje, kurios ribas nustato Etninės kultūros globos taryba, veikiančias savivaldybes.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teikiamo Įstatymo projekto nuostatos nesukels neigiamų pasekmių.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas nesusijęs su įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilies verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas Įstatymo projektas nesusijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Naujų įstatymų priimti, galiojančių keisti ar pripažinti juos netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte naudojamos naujos sąvokos jau yra aprobuotos Terminų banke Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo įgyvendinimui nereikia įgyvendinamųjų teisės aktų.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno Eurovoc terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai „herbas“; „heraldika“, „Lietuvos etnografinis regionas“, „etnografinio regiono herbas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS HERBO, KITŲ HERBŲ IR HERALDINIŲ ŽENKLŲ ĮSTATYMO NR.
I-130 3 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Papildyti 3 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Herbuose, herbinėse vėliavose, herbiniuose ženkluose, herbiniuose antspauduose negali būti simbolių ar kitokių ženklų, kurie yra susiję su tautinės, rasinės, religinės, socialinės ar kitokios nesantaikos ar neapykantos skleidimu, taip pat prieštarauja moralei ar viešajai tvarkai, visuomenės dorovės normoms. **Kuriant apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo heraldinius projektus būtina užtikrinti, kad jų simbolių aktualumas subjektui ar teritorijai, kuriai kuriamas heraldinis projektas, būtų pagrįstas istorine medžiaga, o patys simboliai būtų priimtini vietos bendruomenei, kurios nuomonė išreiškiama per jai atstovaujančias visuomenines organizacijas, savivaldos ar valstybės institucijas.**“

2 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Papildyti 8 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Etnografinio regiono herbas yra Lietuvos etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos – nematerialusis turtas. **Lietuvos etnografiniai regionai teisę į etnografinio regiono herbą įgyvendina per jų teritorijoje, kurios ribas nustato Etninės kultūros globos taryba, veikiančias savivaldybes. Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarką nustato Etninės kultūros globos taryba.**“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
Seimo nariai

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS HERBO, KITŲ HERBŲ IR HERALDINIŲ ŽENKLŲ ĮSTATYMO NR.
I-130 3 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Papildyti 3 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Herbuose, herbinėse vėliavose, herbiniuose ženkluose, herbiniuose antspauduose negali būti simbolių ar kitokių ženklų, kurie yra susiję su tautinės, rasinės, religinės, socialinės ar kitokios nesantaikos ar neapykantos skleidimu, taip pat prieštarauja moralei ar viešajai tvarkai, visuomenės dorovės normoms. Kuriant apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo heraldinius projektus būtina užtikrinti, kad jų simbolių aktualumas subjektui ar teritorijai, kuriai kuriamas heraldinis projektas, būtų pagrįstas istorine medžiaga, o patys simboliai būtų priimtini vietos bendruomenei, kurios nuomonė išreiškiama per jai atstovaujančias visuomenines organizacijas, savivaldos ar valstybės institucijas.“

2 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Papildyti 8 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Etnografinio regiono herbas yra Lietuvos etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos – nematerialusis turtas. Lietuvos etnografiniai regionai teisę į etnografinio regiono herbą įgyvendina per jų teritorijoje, kurios ribas nustato Etninės kultūros globos taryba, veikiančias savivaldybes. Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarką nustato Etninės kultūros globos taryba.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
Seimo nariai